

לולב הגזול פרק שלישי סוכה

קבו א ב מיי פ"ד מהל' שחיטה הלכה ה סמג עשין סג טו"ש"ע י"ד ס"ו א טע"ף ה: קב"ה ג ד מיי פ"ג מהל' ק"ש הל' ו סמג עשין יח טו"ש"ע א"ח ס"י פ"א טע"ף א: קב"ה ה מיי פ"ב מהל' קב"ה פסח הל' ג סמג עשין פסג: א ו מיי פ"ו מהלכות לולב הלכה ה טז סמג עשין מד: ב ז מיי פ"ג מהל' קב"ה הלכה ה: ג ח מיי פ"ג מהלכה ה:

רבינו חננאל

היודע לשחוט אורלין משחיטתו, אמר רב הונא והוא שגדול עומד על גביו. יכול לאכול כזית דגן בכזית אכילת פרס, מרחיקין מציאתו וממימי רגליו ד' אמות לקרית שמע ולתפלה, ולגדול, אפילו אינו יכול לאכול כזית דגן בכזית אכילת פרס, מרחיקין מציאתו וממימי רגליו ד' אמות, יכול לאכול כזית צלי שוחטין עליו הפסח, ר' יהודה אומר עד שידע הפרש אכילה, כיצד נותנין לו צרור וזרקו אגוז ונוטלו. ירושלמי אבל אינו עובר לפני התיבה, ואינו נושא את כפיו, ואינו עומד על הרוכין, עד שנתחמלא זקנו. ר' יהודה אומר כולן מבין כ"י שנה ולמעלה, שנאמר ויפמירו [את] הלויים מבין כ"י שנה [ומעלה] לנצח. כבר פירשנוהו בשחיטת חולין בסוף פרק ראשון. הדרן עלך לולב הגזול לולב וערבה ששה ושבעה כ"י. אמאי אין הלולב ניטל בשבת (ב) [וכן] שאר הימים בביתו, דטילטול בעלמא הוא. אמר רבא גזירה שמא יטלטלו וילך אצל בני ללמוד

תרומה לקטן צבית הגרנות היינו כשאנו יודע לישא את כפיו והא דמתן צפרק הקורא את המגילה עומד (מגילה דף כד. ושם) דקטן אינו נושא את כפיו היינו צפני עצמו אבל עם הגדולים נושא כדאשכחן גבי שיר של מקדש פרק אין נערכין (ערכין דף יג:) דמתן בין רגלי [הלויים] היו עומדים ונערי הלויים היו נקראים והא דלמרינן בשליהי פרק קמח דחולין (ד' כד:) (שם) נתמלא זקנו ראוי ליעשות שליח לצור ולירד לפני התיבה ולישא את כפיו (שם) עד שיתמלא זקנו איכא לאוקומה ביחדי שאין עמו אחר אי נמי לישא את כפיו צקציעות וצשעה שמרביס צרחמים כגון ציוס הכפורים וצתעניו וצתעמדות וכן כרין לחלק נמי משום לירד לפני התיבה דבהקורא את המגילה עומד (מגילה ד' כד.) תנן קטן קורא תורה אבל לא פורס על שבע ולא יורד לפני התיבה ולא נושא את כפיו משמע הא גדול יורד לפני התיבה ואף על פי שלא נתמלא זקנו אלא על כרחך כרין לאוקומה היא ולירד לפני התיבה ציוס הכפורים וצתעניו וצתעמדות: **והיודע** אשחוט. לאמן ידיו לשחיטה לא ע"פ שאינו צקי בהלכות שחיטה מותר לאכול משחיטתו כדמפרש רב הונא והוא שגדול עומד על גביו וראה שלא שהה ע"פ פירש צקוקטרס משמע דאס' אין יודע לאמן ידיו לשחיטה אע"פ שראה גדול מתחילה ועד סוף שלא שהה ולא דרס אסור לאכול משחיטתו: **יבוא** ראב"ד ב"ב צ"ל. יש שיכול לאכול כזית מבזבל ואינו יכול לאכול כזית זני ומשערין זני לפי שדינו של פסח זני:

הדרן עלך לולב הגזול

ל"ב וערבה. והשמחה. לאכול צפר שלמים דקאמר בע"פ (פסחים דף קט.) בזמן צהמ"ק קיים אין שמחה אלא צפר שנאמר וצחת שלמים ואכלת שם ושמחת ואע"פ דהאי קרא לאו צרגלים כתיב אלא צהר גרזים

וצהר עיבל מיהו צרגלים שמחה כתיב דכתיב ושמחת בחגך כך פירש צקוקטרס וא"ת זימנין דאינס נאכלין כל ח' כגון שחל י"ט ראשון דסוכות צחת צבת ויוס שמיני צא' צבת דאי אפשר לומר כל ח' שלמים דליל מולאי צביעי לא ישחטו דבעינן יוס הקרבה ויוס השביעי נמי לא דאין חגיגת שמחה דוחה צבת וע"כ מהני דנשחטו ציוס [ששין] אכיל צביעי ואין שלמים נאכלין לשני ימים ושני לילות נמלא דבליל מולאי צבת שהוא ליל שמיני עזרת לא יאכל שלמים ויש לומר כדאמר רב פפא פרק אלו דברים (שם דף ע"א.) על קושיא אחרת משמחו צככות נקיה וצין ישן ה"ג נימא הכי: **ט"ז** בע"מא הוא. אע"פ דחזי למזוה שייך ציה איסור מוקצה לטלטול מאחר דאין עשוי כלי כדאשכחן גבי קנים דלחם הפנים דכתיבי כדתינא צמנחות פרק שמי הלכה (דף י"ד.) ומנקיותיו אלו קנים ותנן התם (י) לא סידור הקנים ולא נטילתן דוחה את השבת אלא כנכס מע"ש אלמא חשיב להו מוקצה אע"פ דחזי ללחם וצ"י ארבעה אחין (יבמות דף לג:) גבי זר ששימש דקאמר אי צקבלה והולכה טלטול צעלמא הוא ומיהו התם ניחא טפי כיון דזר הוא: ויעבירו

היודע לשחוט. לאמן ידיו לשחיטה אף על פי שאנו צקי בהלכות שחיטה: **מוסר לאכול משחיטתו.** כדאמר רב הונא והוא שגדול עומד על גביו וראה שלא שהה ולא דרס: **כיוס דגן.** כל חמשת המינין קרי דגן חטין ושעורים וכוסמין ושבולת שועל ושיפון: **מרחיקין מולאי.** משאכל כזית מאלו בכל ענין אכילה שזאת מיניס הללו מסרחת: **ד' אמות.** לענין קריאת שמע ותפלה: **הוא שיכול לאכול כיוס זה צדי אכילת פרס.** לצינוי אבל אם כרין זה הקטן לשהות יותר מאלו הכי הוא כאלו עכשיו חזי זית ולמחר חזי זית שכן הלכה לנמשה מסיני שאין אכילה מנערפת לשהיה ארוכה מזו: **פרס.** חזי ככר שעיערו צו חכמים מזון שמי סעודות לעירוב. ולשון פרס פלגא דמתן צעירוצין (דף פ"ב:) חליה לבית המנוגע לצא צבית המנוגע ליטעון כיצום צגדים שחלףן שכתבו צשהיית שיעור אכילה דכתיב (ויקרא ד') והאכול צבית יצכס צגדיו: **מכאז.** מסריס: **שחטין עליו אם הפסח.** ממנין אותו על בני החצורה ואי לא לא דכתיב (שמות י"ב) איש לפי אכלו תכסו הראוי לאכילה:

הדרן עלך לולב הגזול

לולב וערבה ששה ושבעה (ההלל והשמחה שמונה סוכה (ג) וניסוך המים שבעה החליל חמשה וששה לולב שבעה כיצד יו"ט הראשון של חג שחל להיות בשבת לולב שבעה ושאר כל הימים ששה ערבה שבעה כיצד יום השביעי של ערבה שחל להיות בשבת ערבה שבעה ושאר כל הימים ששה מצות לולב כיצד (בשבת) (י) יום טוב הראשון של חג שחל להיות בשבת מוליכין את לולביהן לחר הבית והחזנין מקבלין מהן וסודרין אותן על גבי איצטבא והזקנים מניחין את שלהן בלשכה ומלמדין אותם לומר כל מי שמגיע לולבי לידו הרי הוא לו במתנה למחר משכימין ובאין החזנין וזרקין אותם לפניהם והן מחטפין ומכין איש את חבירו וכשראו ב"ד שבאו לרדי סכנה התקינו שיהא כל אחד ואחד נוטל בביתו: **ג"ב** אמאי טלטול בעלמא הוא ולידחי שבת אמר רבה (הגזרה שמא יטלטלו בידו וילך אצל בקי ללמוד ויעבירו

הדרן עלך לולב הגזול

לולב וערבה. שהן צמקדש כל צבעה לולב לנטילה וערבה להקיף מוצת דללקמן צפירקין (דף מה.) **ששה ושבעה.** פעמים שדוחין צבת והן כל צבעה ופעמים שאין דוחין והוון להו ששה ימים ולקמיה מפרש ואולי לה: **ההלל.** לגמור כל צמונה כן תקנו נביאים הראשונים ובערכין (דף י') מפרש מאי שנה מפסח מפני שימי החג חלוקים צקרבנותיהן: **והשמחה.** לאכול צפר שלמים דקימנא לן צפסחים (דף קט.) בזמן צבית המקדש קיים אין שמחה אלא צפר שנאמר וצחת שלמים ואכלת שם ושמחת ואף על גב דהאי קרא לאו צרגלים כתיב דהאי קרא צהר גרזים וצהר עיבל כתיב מיהו צרגלים שמחה כתיבא (ושמחת בחגך: **סוכה.** לישצ צסוכה: **ניסוך המים.**

צתמידי החג שחרית ולא ערבית כדאמרינן צקדר יומא צפ' שני (דף כ"ו:) **החליץ.** שמחת צית השואצה היו שמחים צחג לכבוד שאיצת ניסוך המים ומחללים צחלילים וצכנורות ואותו חליל אינו דוחה יוס טוב הלך פעמים שהוא חמשה ימים צחג כגון שלא חל יוס טוב הראשון צצבת דכיון דלא דחי יוס טוב וכל שכן צבת צבחולו של מועד פשו להו חמשה ופעמים שהוא ששה כגון שחל יוס טוב ראשון צצבת דפשו להו ששה של חול המועד דזמן מקדש אין עושין יוס טוב שני: **לולב צבעה.** דיוס טוב ראשון דחי צבת: **ושאר כל הימים.** שחל צהן יוס טוב ראשון ונמלאת צבת צבחולו של מועד לא דחי ואע"פ דכל צבעה הוא מן התורה צמקדש לא דחי כדאמרינן טעמא צגמרא וכן ערבה צצביעי וצגמרא [מג:] מפרש מאי שנה צצביעי: **מזוה לולב.** ציוס טוב הראשון שחל להיות צצבת כיצד: **ה"ג** י"ט הראשון של חג שחל להיות צצבת כל העם מוליכין את לולביהן לחר הבית **מערב צבת:** החזנין. שמשין שהיו שם לצורכי צבור: **ע"ג** האיטבא. רחצה של הר הבית היתה מוקפת איטבאות לישצ שם ומסוכת למעלה מפני הגשמים. על גב האיטבא גר' צמתני' דהיינו על צהקהל הכל לקחת איש לולבו: **ומלמדין.** צ"ד את כולם לומר אם יצא לולבו לידו חצירו הרי הוא שלו צמתנה כדי שלא יהא אצלו לא גזול ולא שאול: **ג"ב** טלטול צעלמא. אין צו צד איסור אלא כמטלטל ע"ס וכיון דמן התורה הוא צמקדש כל צבעה למה אסרוהו מה סייג לתורה מאלו צו: **ללמוד.** נעושו או צכרתו: ויעבירו

(א) [מוספי צכרות פ"ב הי"ו] ושם לא מוכר דגן אמנס צמספי חגיגה א"ח דגן, (ב) פסחים ע"א. (ג) תענית (ג. ד) רש"ל מ"ו. (ד) [לקמן מ. מ.], (ו) פסחים ס"ט. [צ"ל מ:] ר"ה כ"ט: מגילה (ד. ד.) [דברים ח. ח] (ח) [ג' מיות אלו עד שיתמלא זקנו ל"מא שם.], (ט) [דף י"א].

תורה אור השלם

1. פי ברב חכמה רב צעס יוסיף דעת יוסיף צמכאז: קהלת א יח 2. ואם ימעט הבית מהיית משה וקלח הוא וצכנו הקרב אל ביתו צמכות נפשת איש לפי אכלו תכסו על השדה: שמות י"ב ד

הגהות הב"ח

(א) הוס' ד"ה לולב והשמחה וכו' שמה שלמים דהיינו ליל מולאי צצביעי דבליילה לא שמתו:

מוסף רש"י

והשמחה. צשלמים (פסחים ע"א.) גזירה שמא יטלטלו בידו. וצמקדש לא גזור, דאין איסור צצבת דכגון צמקדש (ד"ה כ"ט.)